

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ПЪРВИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

1. На кой ред всички думи започват със съгласен звук?

- А) лале, еделвайс, божур
- Б) кола, трамвай, джип
- В) фенер, прожектор, искра

2. Определете броя на звуковете в думите.

скали – гласни, звучни съгласни, беззвучни съгласни

здравец – гласни, звучни съгласни, беззвучни съгласни

3. Напишете върнатата буква в думите.

д
гра _____
т

д
поле _____
т

г
носоро _____
к

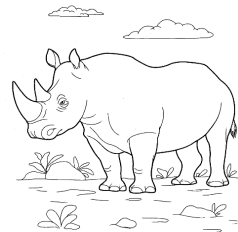
г
кръ _____
к

б
стъл _____
п

ж
ло _____
ш

з
зале _____
с

в
карто _____
ф

4. На кой ред думите са разделени правилно на срички?

- А) май-стор, Ив-ан
- Б) свет-на, ум-ник
- В) Ра-йна, вя-тър

5. Поправете грешките в изреченията.

- А) Радослаф е на муре в Варна.
- Б) Раина и марина са отлични оченички.
- В) В зоопарка има ли лъф, жираф и морш?

6. На кой ред е написано изречение?

- А) Бързо в гората са.
- Б) Ягоди малини
- В) Децата са на разходка в гората.

7. Отделете думите в изречението и го запишете правилно.

Лисасееескрилазадоградата.

8. Подредете думите в изречение. Запишете го.

А) състезанието, получи, кой, награда, на, първа

Б) Елица, кукла, мама, на, нова, купи

9. Изреченията от текста са разбъркани. Подредете ги, като напишете в квадратчетата цифрите от 1 до 4, които показват реда на изреченията в текста.

- Стъмнило се.
- Затова се изгубила и заплакала.
- Тони се разхождала в гората.
- Тя вече не виждала пътеката.

10. Попълнете празните места в текста с думите в скобите.

(таралеж, лов, бодлив, дъб)

В гората расте висок _____ . До него живее _____ . Вълчо е на _____ . Откри таралежа. Ех, че _____ кактус!

11.Прочетете текста. Как бихте го озаглавили?

На едно мостче се срещнали две козлета. Мостчето било тясно и те не могли да се разминат. Никое не искало да отстъпи. Блъснали си рогата. От удара двете козлета паднали във водата.

- А) Двете козлета
- Б) Реката
- В) Мостчето

12. Помислете какво е трябвало да направят козлетата, за да се разминат. Напишете.

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ВТОРИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите след него.

Завръщане на прелетните птици

Трудно е на прелетните птици, когато се завръщат от южните страни. По своя път те срещат много пречки и беди: ту гъсти облаци и мъгли, ту силни бури и мрак. Често се удрят в скалите на някоя висока планина. Морски бури ги отнасят далеч от бреговете или чупят крилата им. Често умират от глад и студ. Хиляди от тях загиват от врагове. Но нищо не може да спре гъстите ята крилати пътници. Въпреки всичко те летят към родината си, към своите гнезда.

Първи се връщат ония, които са отлетели последни. Последни – тези, които първи са отлетели.

1. Кои са пътниците, за които се говори в текста?

- А) бурите
- Б) моряците
- В) прелетните птици

2. Избройте поне пет пречки по пътя на прелетните птици към дома.

3. Кои от прелетните птици се завръщат първи?

4. Напишете поне два синонима на думата пречки.

5. Защо прелетните птици предприемат това дълго и опасно пътуване?

6. Извадете съществителните имена от второто изречение на текста и определете рода и числото им.

7. Открийте и запишете словосъчетанията от прилагателно и съществително име в подчертаното изречение от текста.

8. Подредете по азбучен ред думите от изречението Труден е пътят на прелетните птици към дома.

9. Напишете по три подходящи прилагателни имена (думи признаци) към съществителните:

планина –

буря –

птици –

родина –

10. На кой ред **НЯМА** правописна грешка?

А) Стара планина е най-дългата планина в България.

Б) През лятото ходим на Черно Море.

В) С татко изкачихме Връх Вихрен.

11. Поправете правописните грешки в текста.

Задуха топал пролетен вятар. Вклоните на дарветата запяха славей. Връпчетата цвърчаха развалнувано. По кошарите се рудиха малки аганца. Из въздоха се носеше свеш аромат. Петйо се прибра от разхотката си из полята мокар, но штастлив.

12. Отделете изреченията в текста.

птицата кацна на клончето на дървото имаше гнездо от него надничаше малко птиченце майката сложи нещо в жълтата му човчица и отлетя в полето се виждаха и други птици те огласяха въздуха със сладките си песни

13. В кое изречение думата рани е употребена като съществително име?

- А) Ловецът рани вълка с пушката си.
- Б) Вълкът ближеше пресните си рани и скимтеше.

14. На кой ред има само умалителни съществителни имена?

- А) пиле, момче, яйце
- Б) лодка, копче, нощница
- В) лапичка, звънче, котенце

15. Подредете думите в изречение. Напишете го.

зимата, синигерът, по, защо, си, врабчето, родните, и, остават, места, през

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ТРЕТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите след него.

Водопадът и кладенчето

Гръмливият екот на водопада огласяше планината. Хиляди пръски от разпенените му води блестяха на слънцето като златна мрежа, а по скалите край него пълзеше тъмнозелен бръшлян. В ясни дни над водопада затрептяваше седмоцветна дъга. О, колко щастлив беше водопадът, увенчан с короната на дъгата като приказен цар! Как весело, буйно разливаше водите си!

Наблизо в гората под един стар бук имаше кладенче. Водата на кладенчето кротичко извираше от земята и без да прелее стените му, шуртеше през сухата шума.

Възгордя се водопадът от своята сила и красота и викна на кладенчето:
– Защо се гушиш в земята, мъниче? На кого си нужно с твоите три шепи вода?

Замълча кладенчето, пък и да кажеше нещо, надали щеше да се чуе от шума на водопада.

Овчари и пътници се спираха пред водопада, ала не смееха да го доближат, че цели ще ги окъпе. Погледат го, погледат и поемат пътечката към кладенчето да пият от водата му, дето има дъх на букови корени.

Лада Галина

1. Защо в текста водопадът е сравнен с приказен цар?

2. Защо според вас кладенчето не отговаря на въпросите на водопада?

3. В изречението Хиляди пръски от разпенените му води блестяха на слънцето като златна мрежа глаголят блестяха е употребен:

- А) в пряко значение
- Б) в преносно значение

4. Защо овчарите и пътниците предпочитат водата на кладенчето?

5. С коя дума нарича водопадът кладенчето? Напишете неин антоним /дума с противоположно значение/.

6. Извадете от текста пет думи, които имат представки.

7. В подчертания откъс съществителните имена от мъжки род са:

- А) 3
- Б) 4
- В) 2

8. Глаголите в подчертания откъс са:

- А) 2 в множествено и 1 в единствено число
- Б) 2 в единствено и 1 в множествено число
- В) 3 в единствено число

9. От глаголите с помощта на наставки образувайте по две съществителни имена.

играя – _____

чета – _____

10. Заменете подчертаните думи в изреченията с подходящи синоними.

Гладни вълци бродят (_____) из гората.

Врабчето зъзне (_____) на дървото.

Шакира е популярна (_____) певица.

Момчето открехна (_____) старата дървена врата (_____).

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ЧЕТВЪРТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и отговорете на въпросите след него – от 1. до 4. включително.

Братя

Скараха се двамата дядови Еленови синове – Горан и Петър – за бащиното си имане. Всеки започна да тегли чергата към себе си. Надумаха си тежки думи, хвърлиха се като вълци един върху друг... Настръхнали стояха двамата братя един срещу друг и в очите им пращяха светкавици. Когато дядо Елен замина за другия свят, остави на момчетата си един черен като гарван кон, една гъвкава сабя като змия усойница, един лък с двайсет стрели златоперки и два сиви сокола, две юнашки птици. За туй имане се сбиха Горан и Петко.

– Срамота е! – размахва ръце помежду им белобрадият поп Пано. – Какво сте вдигнали селото на главите си? Още не е изсъхнало цветето на бащиния ви гроб, а вие почнахте да се трепете за имота му. Вашият баща беше закрилник народен. Той залягаше за правдата и ръката му беше тежка. Колко сиромашки сълзи е изсушил! Името, което ви остави, струва повече от всички богатства на света. Да се махате оттука. Идете да се разтушите някъде, дорде настане мир в сърцата ви и разберете, че сте братя!

Наведоха глави дядовите Еленови синове. По-големият, Горан, яхна черния кон и удари през дълбоките летни ниви... Прегази полето, навлезе в сенчестата дъбова гора. Спря до мъхнатото кладенче. Слезе от коня и го пусна да пасе. Наведе се над кладенчето, дълго пи студена вода, сетне опря гръб върху напукания дънер на един стар дъб и се загледа към земята... По пътеката пълзеше една мравка и търкаляше просено зрънце, голямо колкото око на славейче. Но ето че зрънцето падна в една трапчинка и мравката напразно се трепеше да го измъкне навън. По едно време тя остави зрънцето и тръгна бързо към съседния мравуняк. Мина се малко, трудолюбивата гадинка отново се появи и запълзя към трапчинката. Подире й бързаше друга мравка – нейната сестрица. Двете слязоха долу, подхванаха зрънцето и го изтикаха задружно към мравуняка. Горан дълго гледа двете мъдри мравучки, а душата му се проясни и очите му се избистриха...

Ангел Каралийчев

1. Кое НЕ е вярно според текста?

- А) Горан наблюдава как една мравка търкаля просено зрънце.
- Б) Дядо Елен е имал тежка ръка и е разплаквал сиромасите.
- В) Братята се скарват скоро след смъртта на баща си.

2. Кое е вярно според текста?

А) По-големият брат яхва коня и се отправя през нивите към буковата гора.

Б) Горан и Петър се скарват за един черен гарван, гъвкава сабя, лък с двайсет стрели златоперки и два сиви сокола.

В) Поп Пано смята, че доброто име е по-важно от богатството.

3. Как разбирате последното изречение от откъса – защо душата на Горан се е прояснила, а очите му са се избистрили? Отговорете с няколко изречения.

4. Какъв човек е бил бащата на Горан и Петър? Опишете с две-три изречения неговия характер.

Следващите въпроси / 5. – 7. / са върху маркирания с по-тъмен шрифт абзац.

5. Препишете всички сравнения от маркирания абзац.

6. Запишете една сложна дума от маркирания откъс.

7. Какво е значението на израза „всеки започна да тегли чергата към себе си“?

8. Препишете изречението, като замените подчертаните думи със синоними.

Идете да се разтушите някъде, дорде настане мир в сърцата ви и разберете, че сте братя.

9. Срещу всяка дума запишете неин антоним.

скараха се –

дълго –

трудолюбива –

10. Подчертайте главните части в изречението според вида им.

По пътеката пълзеше една мравка и търкаляше просено зрънце, голямо колкото око на славейче.

11. Поставете пропуснатите пунктуационни знаци.

Прощавай бате за днешните думи заговори Петко. Вземи цялото имане, само не се сърди.

12. Превърнете пряката реч от задача 11. в непряка /преразкажете я/.

13. . Определете изреченията по цел на изказване и по състав.

А) Колко сиромашки сълзи е изсушил!

по цел –

по състав –

Б) Идете да се разтушите някъде, дорде настане мир в сърцата ви и разберете, че сте братя!

по цел –

по състав –

14. Попълнете правилния определителен член.

Добри.... приятел е човек..... , на когото винаги можеш да разчиташ.

Завист.... и мързел.... често вървят заедно.

По път... се зададе старец..., когото всички очакваха.

Момчето падна и си удари лакът.... .

15. От последните две изречения на текста извадете едно непроизводно и едно производно съществително нарицателно име.

непроизводно –

производно –

+

16. На кой ред всички думи са написани вярно?

- А) лъкатуши, упреквам, фина;
- Б) костта, иманярът, светлозелен;
- В) убочавам, улеснение, одговор.

17. Препишете текста, като поправите правописните и пунктуационните грешки. Редактирайте повторенията и неуместно употребената дума.

Щом сазря орела, петко пусна първия сокол. Соколът се втурна като стрела на горе. Започна страховита война. Перошина започна да капе над зелените ливади.

Изведнъж соколът писна за помощ. Като видя че неговия крилат дрогар ще загине, синът на дядо Елен пусна и другия сокол. Одариха двамата братя могъщият цар на въздоха.

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ПЕТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 14. включително.

На 600 мили от екваторското крайбрежие се намират придобилите вече голяма известност Галапагоски острови. Според очевидци островите притежават своеобразна свръхестествена красота. Гледайки ги, човек трябва да си представи света такъв, какъвто е бил преди появата на хомо сапиенс. Внушително и застрашително се издигат вулканичните им скали, недостъпни за човешкия крак. Растителността по крайбрежието е твърде оскъдна – само кактуси и дребни храсти. Тучните ливади във вътрешността са гъсто обрасли с твърда трева и животните в тях са толкова наивни, че дори не се страхуват от хората.

По скалистите местности на Галапагоските острови човек може да види да се припичат на слънце странни същества, чийто външен вид кара да настръхват космите по врата му и поражда желание да бяга далеч от тях. Това са игуаните – вид гущери, които са преки потомци на влечуги от мезозойската ера. Пръстите на краката им завършват с големи изкривени нокти, но те им служат само да се катерят по покритите със застинала лава скали. Ноктите им нямат друго предназначение, тъй като тези страшилища са... вегетарианци и са вероятно едни от най-мирните и безобидни същества на нашата планета. Появата на хора около тях ги прави по-скоро любопитни, отколкото разтревожени.

Прародителите на тези миниатюрни чудовища са дошли тук от Южна Африка, но суровите условия за съществуване бързо са ги накарали да търсят храната си (предимно водорасли) в морските води и днес игуаните са се превърнали почти в земноводни.

1. Коя е темата на текста?

- А) растителният и животинският свят на Галапагоските острови
- Б) произходът на игуаните
- В) общуването между хората и игуаните
- Г) своеобразната красота на Галапагоските острови

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Галапагоските острови се намират на 600 км от екваторското крайбрежие.
- Б) Игуаните се страхуват от хората и ги избягват.
- В) Галапагоските острови са покрити с буйна растителност.
- Г) Игуаните са преки потомци на древни влечуги.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Игуаните се хранят с растения, насекоми и дребни животни.
- Б) Част от Галапагоските острови е недостъпна за хората.
- В) Хора, видели Галапагоските острови, смятат, че те са красиви по необичаен начин.
- Г) Игуаните прекарват една част от времето на сушата, а друга – във водата.

4. Според текста за човек, попаднал на Галапагоските острови, странни и дори плашещи са:

- А) галапагоските костенурки
- Б) игуаните
- В) някои огромни кактуси
- Г) вулканичните скали

5. Препишете първото изречение от втория абзац на текста, като замените глаголните форми в сегашно време с подходящи глаголни форми в минало време. Кои глаголни форми в сегашно време трябва да се запазят? Подчертайте ги.

6. Извадете сложните думи от последния абзац на текста.

7. От кое съществително собствено име, употребено в текста, може да се образува сложно прилагателно име. Напишете прилагателното име.

8. Коя от подчертаните думи в изречението е употребена в преносно значение?

Прародителите на тези миниатюрни чудовища са дошли (А) тук от Южна Африка, но суровите (Б) условия за съществуване бързо са ги накарали да търсят храната (В) си (предимно водорасли) в морските води и днес игуаните са се превърнали почти в земноводни (Г).

9. С коя дума може да се замени подчертаната в текста дума *придобилите*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) получилите
- Б) прихваналите
- В) запазилите
- Г) завоювалите

10. Коя дума в първото изречение на текста има два омонима? Напишете я и определете вида на омонимите.

11. Посочете пароним на глагола *припичат*, който съдържа само една различна буква.

12. Глаголът *страхуват*, употребен в първия абзац на текста, съдържа:

- А) представка, корен, наставка и окончание
- Б) корен, наставка и окончание
- В) представка, две наставки и окончание
- Г) два корена и наставка

17. Открийте изразните средства (тропи и фигури), използвани в откъса от народната песен „Събра Марко триесе юнаци”, и дайте поне по един пример за всяко от тях.

А Шарко си на Марко говори:
– Ти се не бой, Марко, мой сайбийо!
Що ѝе глава изпод ясно небо,
она мене пред зъби че дойде,
я чем нея сас зъби да сядем.

.....
А щото ѝе глава по стредека,
ти се, Марко, с остра сабля варди,
ега можеш нея да погубиш.

18. Прочетете откъса от приказката на Елин Пелин „Скъпият урок” и отговорете на въпросите.

Баба Меца Тодорана, родом някъде в Балкана и пораснала из Шопско, подплашена от ловците, се пресели във Родопско.

Във Балкана стана тесно, не живееше се лесно: навред хора млади, стари, навред ловци и дървари и по всичките пътечки шопи с брадви дървосечки.

А в Родопите широки, гори гъсти и високи, всичко мирно си живува, глас човешки се не чува или пушка пък да пукне. Спокойно се съмне, мръкне, нищо страшно не усещаш, нито някъде ще срещнеш следи някакви нечисти от ловци и от туристи.

А) Защо Баба Меца Тодорана не иска да живее в Шопско?

Б) Защо Елин Пелин е използвал в приказката неправилната книжовна форма *тесно*?

В) Кое правило е нарушено в тази форма?

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ШЕСТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 14. включително.

Край Урал, по бреговете на река Кама и нейните притоци, много отдавна са намирани странни бронзови плочки с ясно различими фигурки на хора с лосови или птичи глави, птици с човешки лица и други фантастични животни. Тези изображения са създадени от легендарното племе чуди. Чудите са смятани за най-старите леяри, живели някога в северните области на европейската част на Русия.

Смисловото съдържание на бронзовите плочки съответства на религиозните вярвания на чудите. Целият техен живот се дели на три свята: горен – небесен, среден – земен, и долен – подземен (подводен). На всеки от тези светове отговаряли и определени същества. На горния – птиците и някои от бозайниците, на долния – риби, змии и гущероподобни същества. Между тези два свята се намирал човекът, чийто образ обикновено заемал място в средата на езическите предмети.

Обикновено гущерът е поставен в подножието на човекообразните фигури, с които образува сложна композиция. На великолепия образец, намерен край Кама, близо до селото Ниргинда, е изобразен огромен гущер – извит, с къса пухеста опашка и къси лапи. На силно извитата долна челюст и на шията има брада, а горната му челюст е нащърбена. Върху гущера седи човек с разперени ръце крила. Главата и ръцете му преминават постепенно в глави на лосове, а те на свой ред – в птици.

Възможните контакти на човека с „праисторическите чудовища” са се запазили здраво в човешката памет. В местния фолклор гущерите са се трансформирали в приказни ламии и дракони. На много старинни гравюри и икони е показано как те са умъртвени от Георги Победоносец. Изображения на гущери се намират и на руските хурки. При тях върху широката ивица за навиване на къделята често може да се види слънце, под което пълзи гущер. Тялото на чудовището е изрязано внимателно и релефно и се извива като змийско. А хурката е едно от най-старите оръдия на труда: още риболовците от каменния век ловели риба с мрежи, изплетени от груби нишки.

Откъде се е появил гущер на чудските украшения? Какво е послужило за модел на древния художник? Известно е, че гигантските влечуги са измрели в края на мезозойската и началото на кайнозойската ера, т.е. много преди появянето на човека. Възможно ли е отделни гущери да са преживели този период, като са се приспособили към изменените условия? В такъв случай може би някои видове – техни наследници, са преминали през кайнозоя, а може да са се запазили и досега?

1. Коя е темата на текста?

- А) религиозните вярвания на чудите
- Б) контактите на човека с праисторически чудовища
- В) чудските бронзови плочки
- Г) въпроси и догадки за съдбата на древните гущери

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Гигантските влечуги на Земята са изчезнали малко преди появата на човека.
- Б) Чудите са последните леяри, живели в европейската част на Русия.
- В) Хурката е била много важна за риболовците от каменния век.
- Г) Според религиозните вярвания на чудите животът се делил на земен, небесен и космически свят.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Чудите са създали уникални бронзови плочки, които и днес предизвикват удивление и възхищение.
- Б) Една от най-красивите чудски плочки е намерена в село Ниргинда, край река Кама.
- В) На старинни гравюри и икони се срещат изображения на приказни ламы и дракони.
- Г) В създадените от чудите бронзови плочки намират отражение религиозните им вярвания.

4. Текстът дава информация за:

- А) местоположението на Урал
- Б) гущери, преживели кайнозойската ера и приспособили се към изменените условия
- В) риболова на територията на днешна Русия през каменния век
- Г) поминъка и вярванията на чудите

5. С коя дума може да се замени подчертаната в текста дума *трансформирали*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) трансферирали
- Б) превърнали
- В) преправили
- Г) приспособили

6. Коя от подчертаните думи в изречението е употребена в преносно значение?

Обикновено (А) гущерът е поставен в подножието (Б) на човекообразните фигури (В), с които образува сложна композиция (Г).

7. Как още са наречени чудските бронзови плочки в текста?

8. Коя от думите/словосъчетанията, употребени в текста, е термин?

- А) мезозойска ера
- Б) три свята
- В) река Кама
- Г) изображения

9. При коя от двойките отношението е същото като отношението в двойката *птичи глави – изображения*?

- А) хурка – оръдие на труда
- Б) река – приток
- В) птици – бозайници
- Г) мезозойска ера – кайнозойска ера

10. Препишете сложните съчинени изречения, употребени в последните два абзаца на текста. Определете вида им и подчертайте употребените в тях съчинителни съюзи.

16. Серафим отказва да спи в кафенето на Еньо, защото:

- А) се страхува да не го оберат.
- Б) обича да спи на хладно.
- В) общува пълноценно с природата.
- Г) иска да се закали за зимата.

17. Към какво насочва заглавието на стихотворението на Христо Смирненски „Братчетата на Гаврош“?

18. Прочетете откъса от „Малкият принц“ на Антоан дьо Сент Екзюпери и отговорете в няколко изречения на въпроса „Защо Малкият принц би избрал фенерджията за приятел?“.

Петата планета беше много чудновата. Тя беше най-малката от всички. В нея имаше място само за един уличен фенер и за един фенерджия...

– Този човек – каза си Малкият принц, продължавайки пътешествието си – би бил презиран от всички други – от царя, от суетния, от пианицата, от бизнесмена. Ала той е единственият, който не ми се вижда смешен. Може би защото се занимава с друго нещо – не със себе си.

Той въздъхна със съжаление и продължи:

– Той е единственият, когото бих избрал за приятел.

19. Открийте изразните средства (тропи и фигури), използвани в стиховете от „Зимни вечери“ на Христо Смирненски, и дайте поне по един пример за всяко от тях.

А спрели за миг до фенеря,
чувалчета снели от гръб,
стоят две деца и треперят
и дреме в очите им скръб.

.....

А бликат снежинки сребристи,
прелитат, блестят кат кристал,
проронват се бели и чисти
и в локвите стават на кал.

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА СЕДМИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 13. включително.

Интересът към минералите бил породен у човека от най-дълбока древност. При своите контакти с природата древните са намирали малки лъскави камъчета с различен цвят, които поради своята рядкост и красота били обект на събиране и търговски обмен. Тези камъни имали и едно много важно свойство – били твърди, а това ще рече дълговечни. Един от тези камъни е рубинът, за който още от Античността до нас достигат предания.

Рубин (от лат. *ruber* – червен) се нарича прозрачната яркочервена разновидност на минерала корунд. В света на минералите корундът е втори по твърдост, като отстъпва първото място на диаманта. Сред благородните прозрачни разновидности на корунда освен червения рубин в природата са известни още сапфир (син), левкосапфир (безцветен), хлоросапфир (зелен) и други. В древността поради слабите минералогически познания всички червени прозрачни камъни били описвани като рубини, всички сини – като сапфири, а всички зелени – като смарагди.

В Древна Гърция рубинът бил известен като антракс, а в Рим – като карбункул. Интересното е, че и двете названия означават въглен (поради приликата на цвета на рубина с нажежени въглини). В Армения камъкът е познат като якут, а в Русия – като яхонт.

Рубинът дължи своето оцветяване на малки количества хром, докато желязото и титанът са виновниците за синия цвят на сапфира. С прекрасен цветист език, характерен за Изтока, описва разновидностите на рубина Бируни – един от гениалните учени на Средновековието: „Известно е, че цветовете на всички тези предмети, които служат за сравнение с цвета на яхонти от различен сорт – розов, цвят на див минзухар и цвят на месо, имат също разни оттенъци. За пример може да служи розата. Ние имаме преди всичко бяла роза, след това роза със слаб червен оттенък и когато червеното се увеличава, розата заприличва на червени бузи; след това, при още по-голямо усилване на цвета, тя става с цвят на червена анемония (шакаик)...”.

От дълбока древност хората са приписвали на скъпоценните камъни определени качества и защитни сили. Пръстени, амулети и други украшения били използвани като талисмани против зли духове, всевъзможни болести... и против зли погледи. Не е избегнал тази съдба и рубинът. Той е бил символ на страстна любов и сила, на енергия и борба, докато синият му събрат сапфирът олицетворявал постоянство, вяръност, целомъдрие, скромност и хладнокръвие. В Древна Гърция и Рим рубинът е белег на богатство и слава. Според преданията цар Соломон имал пръстен с рубин, който му давал власт над демони и зли духове и който му разкривал всички тайни на земята и небето.

1. Коя е темата на текста?

- А) добивът на рубини
- Б) разновидностите на рубина
- В) интересът към минералите в древността
- Г) свойствата на рубина и вярванията, свързани с него

2. За коя сфера на общуване е предназначен текстът?

- А) медийната
- Б) научната
- В) битовата
- Г) естетическата

3. Коя е водещата функция в текста?

- А) информативна
- Б) класифицираща
- В) развлекателна
- Г) коментарна

4. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Днес учените приемат, че всички червени прозрачни камъни са рубини.
- Б) За рубина от древни времена се смята, че има силата да предпазва от зли духове.
- В) Диамантът е по-твърд от корунда.
- Г) В Древна Гърция рубинът е наричан карбункул.

5. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Средновековният учен Бируни прави описание на разновидностите на рубина по цвят.
- Б) Желязото и титанът дават зеления цвят на сапфира.
- В) Пръстенът с рубин на цар Соломон имал магически сили.
- Г) В Русия рубинът е познат като яхонт.

6. Според текста:

- А) са известни поне две различни названия на рубина в древността.
- Б) рубинът има както положителни, така и отрицателни символични значения.
- В) Бируни сравнява рубините с по-слаб червен оттенък с червени бузи.
- Г) още от древността хората събирали малки лъскави камъчета заради вярата в магическата им сила.

7. С коя от посочените думи може да се замени подчертаната в текста дума *цветист*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) патетичен
- Б) живописен
- В) изобилен
- Г) развълнуван

8. Какво изразно средство (троп) е подчертаният израз в изречението *Рубинът дължи своето оцветяване на малки количества хром, докато желязото и титанът са виновниците за синия цвят на сапфира?*

- А) хипербола
- Б) метонимия
- В) синекдоха
- Г) метафора

9. При коя от двойките отношението е същото като отношението в двойката *рубин – сапфир*?

- А) рубин – яхонт
- Б) минерал – рубин
- В) смарагд – прозрачен камък
- Г) корунд – диамант

10. Защо думите на средновековния учен Бируни в четвъртия абзац на текста са оградени в кавички?

11. За изреченията *В света на минералите корундът е втори по твърдост, като отстъпва първото място на диаманта* и *В света на минералите корундът е втори по твърдост, отстъпвайки първото място на диаманта* е вярно, че съдържат:

- А) обособени части
- Б) по две прости изречения
- В) синтактични синоними
- Г) лексикални синоними

12. Препишете подчинените изречения, съдържащи се в сложното изречение *Известно е, че цветовете на всички тези предмети, които служат за сравнение с цвета на яхонти от различен сорт – розов, цвят на див минзухар и цвят на месо, имат също разни оттенъци*. Определете вида им.

13. Запетаите в изречението *Той е бил символ на страстна любов и сила, на енергия и борба, докато синият му събрат сапфирът олицетворявал постоянство, вярност, целомъдрие, скромност и хладнокръвие* отделят:

- А) еднородни части в рамките на простите изречения и подчинено обстоятелствено изречение в рамките на сложното съставно изречение
- Б) вметнати изрази в рамките на простите изречения и две подчинени обстоятелствени изречения в рамките на сложното съставно изречение
- В) обособени части в рамките на простите изречения и смислово равноправни изречения в рамките на сложното съчинено изречение
- Г) обособени и еднородни части в рамките на простото изречение

14. Изберете най-подходящата дума, с която може да бъде запълнено съответното празно място в текста.

Трябва да се отбележи, че намирането на големи кристали рубин или сапфир е голяма (А), поради което те се оценяват изключително високо. Камъни с маса 40 карата се считат за (Б) Съществуват, разбира се, и(В) – в Индия е намерен рубин с маса 951 карата, а в Шри Ланка е открит сапфир с маса 95 000 карата (19 кг)!

От древния Изток идва и забраната да се правят съдове от яхонт (рубин) и кристал (кварц), тъй като тяхната стойност (Г) стойността на златото.

- А) рядкост, ценност, радост
- Б) безценни, богатство, уникални
- В) отклонения, амплитуди, изключения
- Г) отстъпва на, надвишава, конкурира

15. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Класическото находище на рубини, извесно още от IV в. е Могок в северна (Горна) Бирма. Тук са намерени както прекрасни по цвят екземпляри, така и едни от най-големите природни рубини. Находището се експлуатира от 1597 г. по заповед на тогавашният цар, който го завладал от местния владетел. След британската колонизация на Бирма в края на

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ОСМИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 12. включително.

Ако се съди по скалните рисунки в пещерата Ла Магдален във Франция, още 20 000 години пр.н.е. хората са се опитвали да защитават краката си по различни начини. На рисунките личат кожени покривала на краката, но при по-внимателно вглеждане те не се отличават много от онова, което предлага съвременната обувна индустрия. Може би рисунките са своеобразно пожелание на художника към бъдещите поколения, препоръка как да предпазват краката си от студ, остри камъни, ухапвания от животни, отровни насекоми и от протриване при продължително ходене.

Обувката с времето е придобила и по-друго значение. Макар дълго да е била „еднопосочна”, т.е. без разлики за лява и дясна, тя постепенно започва да се съобразява с пола, отчасти с физиката на притежателя, с неговото обществено положение, с произхода му, с държавата, с епохата.

На харали и ха малари – това ще рече *обути и необути*. Така шумерите и акадите, населяващи преди около 5000 години пр.н.е. земите около реките Тигър и Ефрат, са наричали своите и вражките воители. *На харали* винаги излизали победители срещу *ха малари*, които били безпомощни сред бодливите кактуси. Шумерите и акадите били изкусни майстори на примитивни, но инак практични сандали, които предпазвали от горещия пясък, от бодлите, от безбройните насекоми и влечуги. Ходенето с тях било трудно за начинаещите и шумно. Понякога, в трудни минути, сандалите били сваляни и използвани в боя като къси широки копия. В други случаи силните ритници на *на харали* решавали всичко.

„Не ми говорете за качествата на вражката войска, кажете ми само как е обука, и веднага ще ви кажа на кого ще принадлежи победата!” Думите са на фараона Рамзес II. В 1286 г. пр.н.е. хетите преминали обути дълъг преход през Гомал и Собра и при Сайда настигнали едва движещите се вече, полубоси, с разранени крака фараоновы войски. Нанесли им нечувано поражение. Последвало позорно примирие за Египет. Фараонът, почерпвайки поуката от случилото се, написал паметни слова на стената на величествения храм покровител в Карнак: „Хетите победиха с добре обутите си крака... Нека сега Богът Слънце ме прибере при себе си, затова че не проумях навреме мъдрите съвети на безсмъртния фараон Аменхотеп!”

1. Коя е темата на текста?

- А) значението на обувките във войните
- Б) първите скални рисунки, изобразяващи обувки
- В) възникване и развитие на обувките в древността
- Г) майсторите на примитивни обувки

2. Коя е водещата функция в текста?

- А) експресивната
- Б) коментарната
- В) информативната
- Г) апелативната

3. Текстът НЕ съдържа информация за:

- А) ползата от обувките при дълги преходи
- Б) езика на пещерните хора в земите на днешна Франция
- В) еволюцията на обувките
- Г) използването на обувките като оръжие

4. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Обувките предпазвали шумерите от неблагоприятните природни условия.
- Б) Фараонът Аменхотеп е наследник на Рамзес II.
- В) През XIII в. пр.н.е. обувките все още били „еднопосочни”, т.е. без разлики за лява и дясна.
- Г) Кожените покривала на краката, които носели пещерните хора, се различават съществено от съвременните обувки.

5. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) След поражението, нанесено му от хетите, Рамзес II осъзнал значението на обувките по време на война.
- Б) Понякога обувките на шумерите и акадите били много по-удобни от съвременните.
- В) Текстът предлага тълкуване на посланието на скалните рисунки в пещерата Ла Магдален.
- Г) С времето обувките станали знак за социалния статус на притежателя си.

6. Колко съществителни собствени имена са употребени в последния абзац на текста?

- А) шест
- Б) седем
- В) осем
- Г) десет

7. С коя от посочените думи НЕ може да се замени подчертаната в текста дума *паметни*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) незабравими
- Б) забележителни
- В) знаменити
- Г) достопочтени

8. Посочете ГРЕШНОТО твърдение. За думата *вглеждане*, употребена в текста, е вярно, че:

- А) съдържа представка.
- Б) е отглаголно съществително.
- В) е сродна дума на съществителното *гледачка*.
- Г) е непроизводна дума.

9. Запетаите в изречението *Макар дълго да е била „еднопосочна”, т.е. без разлики за лява и дясна, тя постепенно започва да се съобразява с пола, отчасти с физиката на притежателя, с неговото обществено положение, с произхода му, с държавата, с епохата* отделят:

- А) прости изречения в състава на сложното, еднородни части и обособена част
- Б) прости изречения в състава на сложното и обособена част
- В) еднородни части и вметнати думи и изрази
- Г) прости изречения в състава на сложното, обособени части и вметнати думи и изрази

10. В текста прилагателното *еднопосочна* е оградено в кавички, защото:

- А) е цитирано.
- Б) е употребено в преносно значение.
- В) е сложна дума.
- Г) е пояснено от обособена част, въведена с *т.е.*

11. В изречението *Фараонът, почерпвайки поуката от случилото се, написал паметни слова на стената на величествения храм покровител в Карнак съществителното име *фараонът* е членувано с пълен член, а прилагателното *величествения* с кратък, защото:*

- А) съществителното име се намира преди прилагателното в изречението.
- Б) съществителното име изпълнява службата на подлог, а прилагателното – службата на определение към второстепенна част на изречението.
- В) съществителното име може да се замени с местоимението *той*, а прилагателното – с местоимението *него*.
- Г) подлогът винаги се членува с пълен член, а определението – винаги с кратък.

12. При коя от двойките отношението е същото като отношението в двойката *владетели – фараони*?

- А) сандали – широки къси копия
- Б) на харали – обути
- В) войска – воини
- Г) изображения – скални рисунки

13. Изберете най-подходящата дума, с която може да бъде запълнено съответното празно място в текста.

Колко неприятни усещания и усложнения биха се (А), ако производителите и купувачите винаги имаха предвид, че обувките трябва да са точно и удобно (Б) на крака, здраво и стабилно средство за стъпване, което да не създава каквито и да било неприятни (В), че имат извънредно (Г) значение и за правилната походка, и за доброто настроение, и за здравето.

- А) редуцирали, намалили, спестили
- Б) продължение, разширение, помагало
- В) усещания, емоции, случки
- Г) силно, голямо, крупно

14. В кой от редовете съществителното дума НЕ е част от фразеологично словосъчетание?

- А) дума не обелвам
- Б) дума по дума
- В) научих нова дума
- Г) думата ми на две не става

15. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Фараонът Аменхотеп бил съвременник на страшният хетски цар Шупилулиума – 1360 г. пр.н.е. Изглежда е имало какво да научи от хетите дори и един фараон. Смята

Сред замрели в сън ели,
звучен ручей ромоли,
и лъчи-стрели трептят

Там в забрава рой пчели
своя сватбен танц въртят.
Боже, в тоя цветен път
мойта вяра окрили.

20. Прочете цитата от Мак Макмилън и напишете есе на тема „Аз след пет години”.

„Днес си същият, какъвто ще бъдеш след пет години, но с две разлики – хората, с които си се срещнал, и книгите, които ще си прочел.”

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ДЕВЕТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 13. включително.

Най-рано келтите (или както по-късно ги наричат римляните – галите) са споменати от Хекатей Милетски и от бащата на историята Херодот, но освен приблизителна информация за техните местоживелища нищо повече не научаваме от тези сведения. С доста голяма сигурност наличието на келти се проследява до бронзовата епоха. Вероятно в района между Източна Франция и Чехия и от Алпите до Средноевропейската низина е била тяхната прародина.

Времето на максимален разцвет и подем на келтите е периодът V – I в. пр.н.е., когато тяхната материална култура се формира в своя класически вид и влиянието им се разпространява в почти цяла Европа. Археологическите паметници от този период се обозначават с термина *латенска култура* по името на местността Латен, където е разкрит уникален комплекс от предмети, характеризиращи келтската култура.

Но още преди формирането на тази култура започват първите миграции на келтските племена. Разселването им в периода до III в. пр.н.е. е с такива размери, че те заселват земи от Великобритания и Испания, та чак до Мала Азия. Тази експанзия в ранната си фаза се характеризира с това, че келтите и завареното население формирали единни общности. Например в земите на днешна Испания местните ибери и идващите от север келти образуват келто-иберийския народ, който по-късно дълго и упорито отстоявал свободата си в борба срещу римляните. Сравнително рано е завладяна и територията на днешна Франция, по-късно провинция Галия, която се оформя като център на латенската култура. Вероятно по това време келтите заселили и Британските острови.

Но келтската „историческа експанзия“ започва в началото на IV в. пр.н.е. и се осъществява в южна и източна посока. Съществува легенда, според която келтският цар Амбигат изпратил двамата си синове да търсят нови земи за народа му – Беловез на юг до Италия, а Сеговез – на изток. Това са посоките на придвижване на келтите през следващите години.

Първи усетили върху гърба си келтската мощ римляните. През първата половина на IV в. пр.н.е. галите завладели Северна Италия, откъдето извършвали набези и опустошавали огромни територии от Апенинския полуостров. В 385 г. пр.н.е. Вечният град бил обсаден. След неуспешния опит да го превземат с пристъп, келтите замислили нощно нападение. Уморените защитници спели спокойно, тъй като не очаквали щурм. Галите достигнали до крепостните стени и се готвели да се прехвърлят през тях, когато посветените на Юнона гъски от Капитолийския хълм надали оглушителни крясъци и събудили римляните. Нападението било отблъснато, а гъските влезли в историята като спасители на Рим.

1. Темата на текста е:

- А) експанзиите на келтите в Европа
- Б) гъските – спасители на Рим

- В) историята на келтите преди новата ера
- Г) първите исторически сведения за келтите

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) След завладяването на Апенинския полуостров келтите започнали набезите си към Рим.
- Б) Келтската експанзия, започнала в началото на IV в. пр.н.е., се осъществява в две посоки.
- В) Хекатей Милетски и Херодот дават подробни сведения за келтите.
- Г) Келтите заселват земи от Великобритания, Испания и Мала Азия.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Най-големият разцвет на келтите е между V и I в. пр.н.е.
- Б) Произходът на термина *латенска култура* е свързан с местността Латен.
- В) Историята на келтите може да се проследи до медната епоха.
- Г) Територията на днешна Франция е завладяна в ранния период на келтската експанзия.

4. За келтите в текста се казва, че:

- А) са един от най-древните народи в света.
- Б) са населявали обширни територии от днешна Европа.
- В) след III в. пр.н.е. формирали единни общности със завареното население.
- Г) бдителността на римляните попречила на келтите да превземат Вечния град.

5. Коя от думите НЕ е контекстов синоним на останалите?

- А) експанзия
- Б) миграция
- В) набег
- Г) разселване

6. Как са свързани първият и вторият абзац на текста?

- А) чрез показателно местоимение
- Б) чрез притежателно местоимение
- В) чрез синоними
- Г) чрез лексикално повторение

7. Защо в изречението *Първи усетили върху гърба си келтската мощ римляните съществителното име гърба е членувано с кратък член?*

8. Запишете изразите от последния абзац на текста, употребени в преносно значение.

9. За думата *местоживелища*, употребена в текста, НЕ е вярно, че:

- А) е сложна дума.
- Б) съдържа гласна, която изпълнява функцията на съединителна.
- В) съдържа гласна, която е резултат от ятов преглас.
- Г) е отглаголно съществително.

10. Защо прилагателното *Средноевропейската*, употребено в текста, е написано с начална главна буква?

11. Прилагателното име *келто-иберийския*, употребено в текста, е написано полуслято, защото:

- А) е образувано от свързването на две прилагателни имена в равноправно смислово отношение.
- Б) е образувано от свързването на две прилагателни имена, първото от които пояснява второто.
- В) е образувано от свързването на две прилагателни имена, второто от които пояснява първото.
- Г) всички сложни прилагателни имена се пишат полуслято.

12. С коя дума НЕ може да се замени подчертаното в текста съществително име *подем*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) възход
- Б) ръст
- В) просперитет
- Г) напредък

13. В изречението *Сравнително рано е завладяна и територията на днешна Франция, по-късно провинция Галия, която се оформя като център на латенската култура* запетаите отделят:

- А) обособена част и подчинено изречение
- Б) обособена част и вметнат израз
- В) вметнат израз и еднородни части
- Г) съчинително свързани прости изречения

14. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Според Цезар, галското общество се състои от три класи – конници, друиди и свободен народ. Конниците са представители на племената аристокрация, която притежавала крупни поземлени владения – основа на икономическата им мощ.

Свободния народ включвал селяни, занаятчий и търговци. Въпреки че притежавали свои парцели селяните били задалжени към конниците. Те участвали в походите, но нямали решаващ глас при обсъждането им, както и при разпределянето на плячката.

Друидите съставлявали третата класа в обществото. Прорицатели, певци, жреци, съдии, лечители, пазители на старинните галски добродетели друидите се ползвали с огромен авторитет. Те имали и последната дума при вземане на политически решения от племенният вожд.

15. Кое НЕ е етап в развитието на словесното изкуство?

- А) литература
- Б) мит
- В) фолклор
- Г) поетика

16. Кой НЕ е от великите трагици, творили в Атина?

- А) Софокъл
- Б) Аристофан
- В) Есхил
- Г) Еврипид

17. Неочакваните обрати в хода на действието в античната трагедия се наричат

18. Хефес изковава щита на Ахил и само една картина на него изобразява сражение и смърт, а другите сцени пресъздават мирния живот. Какво внушение на великия поет откривате в този факт?

19. Открийте изразните средства (тропи и фигури), използвани в стиховете на Сафо, и дайте поне по един пример за всяко от тях.

Дъждът прохладен
шушне в клоните на ябълката.
А от листата нежно тръпнещи
полека със дълбок се стича...

20. Прочетете мисълта на Робърт Луис Стивънсън и напишете есе на тема „Приятелството”.

„Приятелят е подарък, който сам си правиш.”

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ДЕСЕТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачи от 1. до 14. включително.

Народите от древността са си служили с различни календарни системи, чиито еднакви елементи говорят за един общ произход. Трудно е да се установи кога и у кои народи се е появил първият календар. Сравнително по-определено се твърди, че 3000 години преди нашата ера, когато точката на пролетното равноденствие е преминавала в съседство на съзвездието Бик (Телец), народите на Шумерия, Индия, Египет и Китай са имали свое летоброене.

Древните системи на летоброене обаче не са имали някаква обща начална дата. Летоброенето в източните страни се е водило по царе и династии. В Гърция – по олимпиадите, в Рим – по консулите. Системата на римското летоброене е била установена от Теренций Варон (живял от 116 до 27 г. пр.н.е) спрямо гръцката система. Той свързвал основаването на Рим с третата година на шестата олимпиада, но не е известно на каква година отговаря това според нашето летоброене.

Още по-объркано било положението в Египет. Древните египтяни отбелязвали своите исторически събития по годините на властването на фараоните. Жрецът Манетон, написал на гръцки историята на Египет (около 280 г. пр.н.е.), изброява фараоните от 31 династии и посочва годините на управлението им. На пръв поглед това изглежда здрава основа за египетската хронология, но всъщност не е така. В списъка има много неточности и грешки, а те нарушават целия порядък. Достатъчно е да се каже, че съвременните историци се колебаят за датата на първата династия. По този начин дори много събития, основани на писмени източници, трудно могат да се поставят в нашите хронологични рамки. Само като се движим от последната известна ни дата последователно назад в миналото, само като съпоставяме отделни събития, ще ни се удаде в по-голяма или по-малка степен да установим точните дати на много събития от древната история. Понякога за проверката на датата помага споменаването в същия източник на някакво небесно явление. Неговата точна дата могат да определят астрономите.

Например в клинописните текстове се разказва за лунно затъмнение в годините на управлението на Камбиз II (529 – 522 г. пр.н.е.). Астрономите доказват, че такова затъмнение наистина е имало през 523 г. пр.н.е. от 9 часа и 15 минути на 18 юли до 1 часа и 11 минути на 17 юли.

Началната дата, от която ние водим своето летоброене, е избрана твърде случайно. Римският монах Дионисий Малки в 532 г. „изчислил” рождената дата на Исус Христос. От VIII в. нататък тя била приета за датировка в църковните документи, а след X в. получила всеобщо разпространение в европейските страни.

1. Темата на текста е:

- А) летоброенето в Древен Египет
- Б) възникването на първия календар

- В) древните календарни системи и началото на съвременното летоброене
- Г) астрономията в помощ на летоброенето

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Астрономите изчисляват приблизително времето на лунно затъмнение по времето на персийския владетел Камбиз II.
- Б) Римската календарна система е сред най-древните, познати на човечеството.
- В) Древните системи на летоброене имат общ произход, но различна начална дата.
- Г) За начална дата на съвременното летоброене се приема 532 г.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Началната дата на съвременното летоброене е била въведена най-напред в църковните документи и след това се разпространява в цяла Европа.
- Б) Годините на управлението на фараоните се оказват ненадеждна основа за египетската хронология.
- В) Данните, предоставени от астрономите, понякога са много полезни за датирането на събития от древната история.
- Г) Системата на римското летоброене е установена спрямо египетската.

4. Според текста:

- А) древните системи на летоброене се различават значително от съвременните.
- Б) далеч преди началото на новата ера няколко народа са имали свое летоброене.
- В) най-съвършената календарна система в древността била египетската.
- Г) по време на управлението на Камбиз II е създаден първият лунен календар.

5. Какво означава съществителното име *хронология*, употребено в текста?

6. За думата *летоброене*, употребена в текста, НЕ е вярно, че:

- А) съдържа отглаголно съществително.
- Б) е сложна дума.
- В) се употребява обикновено в единствено число.
- Г) и двете ѝ основи са производни от глагол.

7. Името Дионисий Малки е написано с две главни букви, защото:

- А) е съставно собствено име.
- Б) съдържа прилагателно име, установило се като втора съставка от лично собствено име.
- В) е собствено име на лице.
- Г) втората съставка на съставните собствени имена винаги се пише с главна буква.

8. В изречението *В Гърция – по олимпиадите, в Рим – по консулите* са използвани тирета, за да:

- А) се отделят обособени части.
- Б) се означат пропуснати части в изречението.
- В) се отдели изброяване след обобщаваща дума.
- Г) се отделят присъединителни конструкции.

9. Препишете изречението от втория абзац на текста, в което е използвана преизказна глаголна форма. Какво е нейното значение?

10. Коя е кратката форма на възвратното притежателно местоимение *свои*, употребено в първия абзац на текста?

11. С коя дума НЕ може да се замени подчертаното в текста съществително име *основа*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) база
- Б) фундамент
- В) подножие
- Г) опора

12. Напишете сродните думи на съществителното име *списък*, употребени в текста.

13. Защо подчертаното числително име в изречението *Трудно е да се установи кога и у кои народи се е появил първият календар* е членувано с пълен член?

14. В изречението *Сравнително по-определено се твърди, че 3000 години преди нашата ера, когато точката на пролетното равноденствие е преминавала в съседство на съвездието Бик (Телец), народите на Шумерия, Индия, Египет и Китай са имали свое летоброене* запетаите отделят:

- А) прости изречения в рамките на сложното и еднородни части
- Б) прости изречения в рамките на сложното
- В) прости изречения в рамките на сложното и обособени части
- Г) прости изречения в рамките на сложното вметнати изрази

15. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Археолозите се опитват да свържат намерените паметници с извесните им вече писмени източници. Ако например в някое селище или в гробове на първобитно племе от северна Европа бъдат намерени предмети, за които се знае, че са се произвеждали в Египет по време на осемнайстата династия оправлявала Египет през XIV в. пр.н.е., то селището или гроба, където са намерени предметите ще бъдат датирани със същата дата.

Така в 1890 г. станало възможно да се сапоставят гръцката бронзова епоха с египетската. В микенски гробове намерили добре датирана египетска керамика, а в датирани селища на Египет – гръцка керамика. След като Монтелиус свързал хронологически Древна Гърция и Италия, в 1898 г. била съставена хронологията на северно-германската древност. В резултат на двадесетгодишна работа, Монтелиус създаде основите на хронологията на бронзовия век на почти цяла Европа.

16. За класицизма НЕ е характерно (НЕ са характерни):

- А) героите като образи идеи
- Б) единството на време, място и действие
- В) чувствата като естетическа ценност
- Г) възпитателното въздействие на изкуството

17. Избройте поне три основни характеристики на ренесансовата литература.

18. Кой от героите НЕ носи идеята за силата на човешкия разум?

- А) Оргон
- Б) Клеант
- В) Санчо Панса
- Г) Робинзон Крузо

19. Открийте изразните средства (тропи и фигури), използвани в стиховете от „Към природата” на Иван Вазов, и дайте поне по един пример за всяко от тях.

Поклон на теб, природо, създаване необятно
на твоя свод лазурен, на твойто слънце златно,
на твойта вечна младост и вечна красота,
на всичко, що е в тебе божествено и тайно,
невидимо, кат бога, велико и безкрайно
и равно с вечността

20. Напишете есе върху мисълта на Бен Джонсън, съвременник на Шекспир, за гениалния творец: „Той бе не на една епоха, а на всичкото време”.

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ЕДИНАДЕСЕТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Прочетете текста и изпълнете задачите от 1. до 13. включително.

Когато някога ви се случи да минете покрай високо дърво с гладка кафеникава кора и широко разлата корона, вгледайте се добре в листата му. Ако те имат ветрилообразна форма и са големи около 10 см, можете да не се съмнявате, че пред вас се намира дървото гинко билоба. То спада към типа голосеменни растения, към които се числят познатите на всички ни бор, ела, мура и кипарис. Но за разлика от тях дървото гинко се е появило като растителен вид преди около 200 – 300 милиона години. Точно в тази далечна геологична епоха между дърветата от този род са бродили гигантските влечуги динозаври, бронтозаври, стегозаври и др. Доказателство за това са изобилните находки от вкаменени листа в пластове от мезозойския период юра, които лежат наравно с костите на динозаврите.

Дърветата от рода гинко са големи и яки. На височина могат да достигнат до 30 – 40 метра, а здравите им клони образуват разлата корона, чиято ширина при отделни екземпляри се разстила до 14 метра. Кората на по-старите дървета е със сив цвят. Когато наесен листата на гинко билоба опадат, можем да видим кехлибареножълтите му плодове, които имат формата на сливи. Те са богати на скорбяла и могат да се ядат. Тъй като са много вкусни, в Япония и Китай от тях приготвят множество гастрономични специалитети. Най-често се поднасят, след като предварително са били накиснати в подсолена вода и след това ги запържват в масло.

Диворастващи екземпляри гинко билоба се срещат само в Югоизточна Азия, и то съвсем рядко. А през терциера тези дървета са имали широко разпространение от Африка до Гренландия. Понастоящем дърветата гинко се отглеждат за декоративни цели в много ботанически градини и в парковете на Западна Европа и Южна Африка. С голяма любов ги отглеждат японците, които причисляват тези дървета към „свещените“ и затова най-често ги засаждат около храмовете си.

От най-дълбока древност листата и плодовете на дървото се използват в народната медицина. Древните лечители разбрали, че гинко представлява една истинска жива аптека. В Китай плодовете му се използват за лекуване на туберкулоза, бронхит и астма, а в Япония лекуват още и стомашно-чревните заболявания и го използват като средство за бързо зарастване на рани. Освен това японците винаги поставят в библиотеките си листа от гинко, които са сигурна защита срещу насекоми вредители.

Японските учени са успели да изолират от околоплодника на растението органична киселина, която нарекли гинкова. Тази киселина, нейните производни и още едно вещество, открито в състава на плодовете на дървото и наречено билобол, притежават хемолитични свойства (могат да разрушават червените кръвни клетки – еритроцитите) и представляват ценни биологично активни вещества.

1. Темата на текста е:

- А) впечатляващите размери на гинко билоба
- Б) разпространение на гинко билоба

- В) произход и свойства на гинко билоба
- Г) приложение на гинко билоба в медицината

2. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) Дървото гинко билоба е съвременник на динозаврите.
- Б) Японски учени изолират от корена на гинко билоба гинковата киселина.
- В) Едва от няколко десетилетия плодовете на гинко билоба се използват в народната медицина.
- Г) Гинко билоба принадлежи към един и същ тип растения както бора, елата и тополата.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Ветрилообразните листа са отличителен белег на гинко билоба.
- Б) Гинковата киселина притежава ценни за медицината свойства.
- В) От плодовете на гинко билоба се приготвят различни специалитети.
- Г) Днес дърветата гинко се отглеждат на много места по света с промишлени цели.

4. Текстът НЕ дава информация за:

- А) географското разпространение на гинко билоба
- Б) древния произход на гинко билоба
- В) почитта на японците към гинко билоба
- Г) трудностите при отглеждането на гинко билоба

5. Прилагателното *кехлибареножълтите*, употребена в текста, е написано слято, защото е:

- А) много дълго
- Б) сложна дума, чиито съставки са свързани в равноправно смислово отношение
- В) фразеологично словосъчетание
- Г) сложна дума, в която първата съставка пояснява втората

6. За сложната дума *диворастящи*, употребена в текста, НЕ е вярно, че:

- А) съдържа гласна, която изпълнява ролята на съединителна.
- Б) е сегашно деятелно причастие.
- В) изпълнява службата на определение в изречението.
- Г) притежава граматическия признак 3 л. мн.ч.

7. В последното изречение на текста открийте думата, която е субстантивирано прилагателно, т.е. прилагателно, което е употребено като съществително.

8. Какво преносно значение (троп) откривате в изречението *Древните лечители разбрали, че гинко представлява една истинска жива аптека?*

9. С коя дума може да се замени подчертаният в текста глагол *изолират*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) откъснат
- Б) отделят
- В) уединят
- Г) синтезират

10. При коя от двойките отношението е същото като отношението в двойката *гинко билоба – голосеменни растения* ?

- А) бронтозавър – влечуги
- Б) юра – терциер
- В) гинко билоба – кипарис
- Г) гинкова киселина – билобол

11. Защо имената *Западна Европа* и *Южна Африка*, употребени в текста, са написани с две главни букви?

12. Защо прилагателното *мезозойския* в изречението *Доказателство за това са изобилните находки от вкаменени листа в пластове от мезозойския период юра, които лежат наравно с костите на динозаврите* е членувано с кратък член?

13. Запетаите в изречението *Тази киселина, нейните производни и още едно вещество, открито в състава на плодовете на дървото и наречено билобол, притежават хемолитични свойства (могат да разрушават червените кръвни клетки – еритроцитите) и представляват ценни биологично активни вещества* отделят:

- А) прости изречения в състава на сложното
- Б) еднородни части и обособена част
- В) прости изречения в състава на сложното, обособени части и еднородни части
- Г) еднородни части и вметнат израз

14. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Вероятно мнозина са виждали снимки на гиганските секвой. Това дърво направо можем да наречем „зелен динозавър”, тъй като едва ли има по-импозантно по ръст от него на нашата планета. Най-невероятното е, че това уникално творение на живата природа пониква от семенце дребно като лешено зърно! Огромния ствол на дървото е покрит с 60 см дебела кора. Груба и влакнеста на вид, тя лесно се отчупва и в ръцете на човека остава парченце корк. Генетичният смисъл на тази толкова дебела кора е двукратен. От една страна плътната коркова обвивка в продължение на милиони години, като топло одеало е предпазвала дървото от унищожително силните студове, а от друга – от огънят. Множество пожари са опустошавали цялата растителност в горските райони на Сиера Невада, но порестата коркова кора на секвоите само леко се овъглявала отвън и не позволявала на огъня да засегне смъртно вътрешността на стемлото.

15. За кой герой на повестта „Чичовци” на Иван Вазов се отнася следната характеристика: Той беше човек на четирийсет и девет години и два месеца, с лице дълго, мършаво и великопостно..., с цилиндрически ален фес и в широкодънесте потури, които му придаваха много красен вид; смирен, целомъдрен, женен... ?

- А) Иван Селямсъза
- Б) Хаджи Смион
- В) Иванчо Йотата
- Г) Варлаам Копринарката

16. Какво е разбирането на Ботевия лирически герой за любовта според стихотворението „До моето първо либе”?

17. Във финала на кое Ботево стихотворение пасивността и примирението са отречени като недостойно човешко поведение?

- А) „Елегия”
- Б) „Моята молитва”
- В) „Борба”
- Г) „Към брата си”

18. В кое от Вазовите стихотворения анафората НЕ е основен смислово-композиционен похват?

- А) „При Рилския манастир”
- Б) „Кочо”
- В) „Отечество любезно”
- Г) „Елате ни вижте”

19. Свържете цитатите от одата „Опълченците на Шипка”, в които присъства образа на високото героично пространство, с изразните средства, използвани в тях.

А) Върхът отговаря с други вик: ура!	1) метафора
Б) тоя връх висок е: тя ще ни съзре	2) олицетворение
В) издига се някой див, чутовен връх	3) метонимия
Г) И днес йощ Балканът, щом буря зафаща,
спомня тоз ден бурен...	4) епитет

20. Открийте изразните средства (тропи и фигури), използвани в строфите от „Хаджи Димитър” на Христо Ботев, и дайте поне по един пример за всяко от тях.

Жив е той, жив е! Там на Балкана,
потънал в кърви, лежи и пъшка
юнак с дълбока на гърди рана,
юнак във младост и в сила мъжка.

.....

Настане вечер – месец изгрее,
звезди обсипят свода небесен;
гора зашуми, вятър повее, –
Балканът пее хайдушка песен!

21. Прочетете цитата от Хорхе Луис Борхес и напишете есе на тема „Читателят и книгата”.

„... възприемам писането донякъде като нещо колективно. Тоест читателят има своята роля в творчеството, той обогатява книгата.”

СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 ФЕВРУАРИ 2014 г. – II кръг

ТЕСТ ЗА ДВАНАДЕСЕТИ КЛАС

Училище: гр./с.

Име, презиме, фамилия:

Уважаеми ученици,

Тестът, който Ви предлагаме, покрива частично формата за държавния зрелостен изпит. Основната причина за това е, че времето, определено за състезанието, е два астрономически часа.

Прочетете двата текста и изпълнете задачите от 1. до 12. включително.

Текст 1

Мнозина смятат, че ние, българите, нямаме нищо общо с първите усилия на човечеството да се издигне във въздуха на крилете на механични птици, по-тежки от въздуха... Едва ли не всичко в авиационната история започва от братята Райт. Всъщност още преди те да се сетят да се занимават с авиационно дело, юнкерът от Военното училище Хараламби Джамджиев докладва през 1895 г. свой „проект за летателен уред” пред специална техническа комисия.

Изпитанията на първата „механична птица” на подпоручик Джамджиев започват след назначението му в гр. Русе в същата 1900 г., в която братя Райт дават началото на своите полети с планери край селцето Кити Хок (Северна Каролина). През март 1902 г., вече поручик от пограничната стража в Силистра, Хараламби Джамджиев успешно изпитва нов модел на орнитопер, който без човек на борда прелита 200 м на височина 22 м... Тези крехки крилати машини всъщност поставят началото на българската авиация, чиято истинска възраст трябва да определим не на 100, а на 110 години.

Недостатъчните финансови възможности на младия офицер и липсата на подкрепа от Военното министерство обричат на неуспех опита му да регистрира изобретението си пред патентните бюра в Париж на 24 март 1902 г. Така е прекършена възможността да бъде сертифициран първият български летателен апарат, по-тежък от въздуха, и то преди първите полети на братя Райт...

Все пак до начало на Балканската война Хараламби Джамджиев, отдал се в Париж на конструирането на поредния си самолет, успява успешно да го патентова под № 26 244 на 6 февруари 1911 г. Той е първият българин, сдобил се с подобен документ...

Текст 2

Бум за регистриране на нови изобретения и марки има в Патентното ведомство през 2012 година. Десетки български граждани и фирми напират да обявят откритията си или да запазят като свои различни иновации. Желанията за осигуряване на защита на изобретенията са предимно в областта на индустриалната химия, фармацевтичната промишленост и металообработването.

Не липсват изненади. Билет за градския транспорт, който може да се използва поне 50 пъти, е една от най-странните заявки за изобретение, постъпила неотдавна във ведомството. Това изобретение обаче не е разглеждано от ведомството, защото е отчетено като неприемливо...

От 1981 г. Патентното ведомство попълва т.нар. „Златна книга на българските откриватели и изобретатели”. В нея са вписани имената на над 180 водещи български учени. Първи в престижния списък на откриватели е акад. Георги Наджаков. Той открива явлението *фотоелектронно състояние* на веществата, което намира практическо приложение в електрофотографията и ксерографията, както и при правене на снимки от Космоса, които се предават директно на Земята...

За вписване в „Златната книга” през 2012 г. са номинирани 12 доказали се изобретатели. Повечето от тях са с по няколко авторски свидетелства за принос във военната индустрия, фармацевцията, екологията, медицинската техника и обработката на метали.

1. В коя сфера на общуване се използва Текст 1?

- А) в естетическата
- Б) в медийната
- В) в институционалната
- Г) в битовата

2. Кое от посочените твърдения е вярно за Текст 1?

- А) Авторът на текста иска по патриотични подбуди да подмени истината и да насочи към лъжлива следа.
- Б) Авторът на текста цели да повдигне самочувствието на българина на всяка цена.
- В) Авторът на текста иска да разкрие истината за един необикновен българин, смел откривател и изобретател.
- Г) Авторът на текста се включва в дискусията за националното ни подценяване.

3. Кое от посочените обяснения на думи от Текст 1 НЕ е вярно?

- А) *сертификат* – документ без стойност
- Б) *орнитопер* – летателен апарат с движещи се като на птица крила
- В) *патент* – свидетелство за ползване на изобретение; позволително за упражняване на занятие
- Г) *юнкер* – възпитаник на военно училище

4. Кое от посочените твърдения според Текст 1 НЕ е вярно за младия българин, успял през 1911 г. да патентова свое изобретение?

- А) Отличава се със силния си дух и търпеливост.
- Б) Откроява се с интерес към авиационната наука.
- В) Човек с болезнено честолюбие и славолубие.
- Г) Българин с воля и порив на откривател.

5. Коя функция е водеща за Текст 2?

- А) развлекателната
- Б) апелативната
- В) експресивната
- Г) информативната

6. Кое от твърденията обобщава смисъла на Текст 2?

- А) Текстът призовава да ставаме изобретатели.
- Б) Текстът иска да повдигне с един замах самочувствието ни като българи.
- В) Текстът показва, че творческият дух на човека живее независимо от условия и кризи.

Г) Текстът дава изчерпателна информация за изобретенията, записани в „Златната книга на българските откриватели и изобретатели”.

7. Какво е значението на думата *иновация*, използвана в Текст 2?

- А) нововъведение
- Б) откритие
- В) успех
- Г) предложение

8. Кое от посочените твърдения е вярно според Текст 2?

- А) Малко са гражданите и фирмите, които през 2012 г. искат да впишат свои изобретения.
- Б) Не се срещат странни, екстравагантни предложения.
- В) Най-много предложения за патент има в областта на изкуството.
- Г) Повечето от номинираните за вписване в „Златната книга” изобретатели имат по няколко авторски свидетелства за принос в науката.

9. Посочете четирите верни твърдения, като имате предвид информацията в двата текста.

- А) В „Златната книга на българските откриватели и изобретатели” са вписани над 180 водещи български учени.
- Б) „Златната книга на българските откриватели и изобретатели” се попълва от 1991 г.
- В) Изпитанията на „механичната птица” на Х. Джамджиев започват в същата година, в която и братята Райт правят своите полети с планери.
- Г) Братя Райт правят своите първи летателни опити в Калифорния.
- Д) Истинската възраст на българската авиация трябва да се определи на 110 г., а не на 100.
- Е) Х. Джамджиев не успява да патентова изобретението си въпреки подкрепата на Военното министерство.
- Ж) През 2012 г. кандидатите за номиниране в „Златната книга на българските откриватели и изобретатели” са над 20.
- З) Първи в списъка на „Златната книга” е акад. Георги Наджаков, който открива фотоелектронното състояние на веществата.

10. Кое е общото, за което се говори в двата текста?

11. В рамките на 3 – 4 изречения формулирайте СОБСТВЕНА теза на тема „Откривателството”.

12. Запишете сбито и кратко (в резюме) съдържанието на Текст 1.

13. Препишете текста, като поправите граматичните, правописните и пунктуационните грешки.

Първите полети в България се извършват през 1892 г., когато френски балонист прави демонстрационни полети по време на първото българско земеделско промишлено изложение в Пловдив. Тогава българите д-р Никола Геннадиев, поручик Кънчев и под-поручик Васил Златаров, за първи път се издигат в небето на България.

За начало на въздухоплаването в България се счита 20.04.1906 г., когато цар Фердинанд създава въздухоплавателно оделение към Железопътната дружина. За командир е назначен капитан Васил Златаров завършил школа за балонисти в Санкт Петербург през 1903 г. По щат отделението има 37 души личен състав и разполага с един сферичен балон – френско производство, с обем 360 м³. През 1912 г. е построен и първия български балон с обем 640 м³.

14. Свържете името на героите с името на автора, от чиято литературна творба е съответният герой.

А) Мичо Бейзадето	Пенчо Славейков
	Елин Пелин
Б) Иваница Граматиков	Алеко Константинов
	Иван Вазов

15. Свържете името с литературната творба, от която е всеки от героите.

А) Петровица	„Занемелите камбани”
	„Гераците”
Б) Иво	„Ралица”
	„Бай Ганьо”

16. Свържете заглавието на всяка от творбите с нейния автор.

А) „Песента на човека”	Никола Вапцаров
	Христо Смирненски
Б) „Тиха победа ”	Димчо Дебелянов
	Пейо Яворов

17. На кой герой от „Под игото” принадлежат думите „Аз съм честен човек, та не искам да изкупвам живота си с хорските страдания. [...] Ако не мога да жертвувам живота си славно, то мога да го жертвувам честно.”?

- А) доктор Соколов
- Б) чорбаджи Марко
- В) дякон Викентий
- Г) Бойчо Огнянов

18. Коя от посочените теми е чужда на Пенчо Славейков като творец?

- А) за силната личност
- Б) за социалните конфликти
- В) за страданието
- Г) за твореца и творчеството

19. Коя от изброените характеристики е НЕВЯРНА за символизма като художествено направление?

- А) Търси връзките между различните изкуства.
- Б) Търси скритата тайнствена същност на човешката душа.
- В) Търси опора в нравоучителната литература.
- Г) Търси необичайното, странно звучащо слово.

20. Открийте изразните средства (тропи и фигури), използвани в одата „Опълченците на шипка” на Иван Вазов, и дайте поне по един пример за всяко от тях.

Няма веч оръжъе! Има хекатомба!
Всяко дърво меч е, всякой камък – бомба,
всяко нещо – удар, всяка душа – плам.
Камъне и дървье изчезнаха там.
„Грабайте телата!” някой си изкряска
и трупове мъртви фръкнаха завчаска
кат демони черни над черний рояк,
катурят, струпалят като живи пак!

21. Прочетете стихотворението „Прозорец” на Атанас Далчев. Напишете аргументативен текст (интерпретативно съчинение или есе) на тема „Делничното и приказното в стихотворението „Прозорец”.

Ето нашето зимно стъкло.

То не е, то не е сякаш същото:
няма вече ни пътя, ни къщите:
само бяла гора от сребро.

И през нея минават прегърнати
мойто братче и мойта сестра.
В посребрената бяла гора
накъде ли самички са тръгнали?

Те вървят върху сребърен път
и под мрежа от сребърни клони,
посребрени листа се отронват,
дъждове от листа ги ваят.

Мойто братче и мойта сестра
преминават без страх под дърветата:
няма вълци, нито има ветър
в тази сребърна бяла гора.

Там е само вълшебната птица
с лъчезарните златни пера;
мойто братче и мойта сестра
нея търсят от цяла седмица.

Чак на седмия ден призори
ето тя затрептява, изгрява
и във миг се запалва гората
от горящите нейни пера.

Дървесата възпламват, искрят
и на капки сребро се разтапят.
И отново изникват къщата
и изплува познатият път.